

Rundskriv mars 2002 **Viltloven**

Om kommunal viltforvaltning

Innhold

Innledning	3
1 Styring, administrasjon og saksbehandling	3
1.1 Enkeltvedtak i kommunen	4
1.2 Forskriftsarbeid i kommunen	4
2 Økonomi	5
2.1 Kommunale viltfond og fellingsavgifter for elg og hjort	5
2.2 Tilskudd fra fylkesmannen til vilttiltak	6
3 Skadet vilt, fallvilt og lignende	7
3.1 Hjortevilt og bever	7
3.2 Andre arter	8
3.3 Dødt vilt - drikkevannskilder	9
3.4 Akutt forurensning/oljeforurensning	9
4 Jegerprøven	10

Innledning

Statens arbeid med å styrke kommunenes og jaktrettshavernes rolle og ansvar i forvaltningen av de utnyttbare vilt- og fiskeressursene er nå kommet enda et stykke lenger. I løpet av 2002 får kommunene avgjørelsesmyndighet på flere områder og jaktrettshaverne får større ansvar. Skal denne omleggingen bli vellykket er det viktig at rollefordelingen mellom aktørene er tydelig, slik at kommunene ivaretar offentlige interesser gjennom forvaltningsvedtak, tilskuddsforvaltning og veiledning, mens jaktrettshaverne gjennomfører private tiltak, utarbeider bestands- og driftsplaner osv.

Kommunen avgjør selv hvordan den offentlige viltforvaltningen i kommunen organiseres og administreres, jf. Lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 4 og Lov 25. september 1992 nr 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). Ved endring av viltloven 30. juni 2000 ble kommunens og rettighetshavernes ansvar og rolle i viltforvaltningen betydelig styrket. Gjennom revidering av flere forskrifter under viltloven vil kommunenes rolle i den lokale viltforvaltningen bli ytterligere styrket i løpet av 2002.

Dette rundskrivet beskriver hvilket ansvar kommunene har og litt om håndtering av nye oppgaver.

1 Styring, administrasjon og saksbehandling

I følge kommuneloven er kommunestyret det øverste kommunale organ. Kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak. Kommunalt folkevalgt organ kan gi administrasjonssjefen myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret har bestemt noe annet.

Med endringene i viltloven og revidering av statlige forskrifter får kommunen et samlet ansvar for flere virkemidler innenfor viltforvaltningen, spesielt for forvaltningen av hjortevilt og bever. Kommunen utfordres til å gjøre tydelige politiske og faglige prioriteringer. Dette krever at viltforvaltningen integreres i den daglige virksomhet i kommunen, både administrativt og politisk. Kommunene må påregne noe mer arbeid med dette enn tidligere.

Samarbeid mellom nabokommuner er i mange tilfeller nødvendig for å oppnå en god bestandsrettet viltforvaltning. Der hjorteviltartene foretar regelmessige vandringer over flere kommuner oppfordres det til nært samarbeid i saksforberedelsene. Vedtakene må gjøres i den enkelte kommune. Interkommunale politisk valgte utvalg kan ikke fatte forvaltningsvedtak (enkeltvedtak og forskrift) som får bindende virkning for deltakende kommuner.

1.1 Enkeltvedtak i kommunen

De fleste vedtak kommunen fatter innen viltforvaltning, gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer, og er derfor enkeltvedtak. Reglene om klage i Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven) kap. IV gjelder for slike vedtak. Klageinstans for slike vedtak er fylkesmannen., jf. viltloven § 4 siste ledd. Et unntak for dette er vedtak om tildeling av midler fra kommunalt viltfond der kommunens særskilte klagenemnd eller kommunestyret er klageinstans. Se forvaltningsloven § 28 annet ledd.

1.2 Forskriftsarbeid i kommunen

Som et ledd i styrkingen av kommunenes myndighet i viltforvaltningen, gis kommunen myndighet til å fastsette forskrifter på noen områder. Det gjelder jakttider (Se Forskrift 11. februar 2002 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun, § 3) og forvaltning av hjortevilt og bever (Se Forskrift 22. mars 2002 om forvaltning av hjortevilt og bever, §§ 4 og 5). Ved kommunens fastsettelse av forskrift gjelder forvaltningsloven, se spesielt kapittel VII Om forskrifter. Før fastsetting av en forskrift skal berørte

parter høres. Ved fastsetting av forskrifter knyttet til forvaltning av hjortevilt vil det i mange tilfeller være nødvendig å sende forslaget på høring til nabokommunene.

2 Økonomi

Reglene om bruken av økonomiske virkemidler i den lokale viltforvaltningen ble endret i 2001: Tiltak skal prioriteres framfor administrasjon. Kommunene har ikke lenger tilgang til midler fra det statlige viltfondet til ordinær drift og administrasjon av det kommunale forvaltningsapparatet, og staten utformer derfor ikke økonomiske satser for dette lenger.

2.1 Kommunale viltfond og fellingsavgifter for elg og hjort

Kommunens inntekter fra fellingsavgift av elg og hjort skal gå inn i det kommunale viltfond (Se Forskrift 23. mai 2001 om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort). Fellingsavgiften for elg og hjort fastsettes gjennom kommunens ordinære budsjettprosess. Rammene som kommunen må forholde seg til ved fastsetting av fellingsavgiftens størrelse blir vedtatt hvert år i Statsbudsjettet. For 2002 er de øvre rammene som i 2001:

ART	VOKSENT DYR	KALV
Elg	kr 400	kr 230
Hjort	kr 300	kr 180

Kommunen skal kreve inn den fastsatte fellingsavgiften, fra valdansvarlig representant til det kommunale viltfondet, etter at jakten er avsluttet. Innkrevingen av fellingsavgiften skjer ved at kommunen sender krav tilsvarende fastsatt fellingsavgift for det antall og kategori dyr som er felt i henhold til obligatorisk rapportering. Det skal ikke beregnes merverdiavgift av fellingsavgifter. Kommunen fastsetter selv frist for innbetaling til det kommunale viltfond. Ved mislighold av kravet gjelder bestemmelsene i Lov 26. juni 1992 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring.

Med fondets årlige avkastning (se forskriften § 3) menes fondets årlige andel av kommunens renteinntekter når fondet inngår i en felles forvaltning med kommunens øvrige kapital.

Kommunen kan også styrke det kommunale viltfondet, med inntekter fra hjortevilt og bever som er felt som skadegjørende vilt (viltloven § 13) samt eventuelle inntekter fra fallvilt og lignende (viltloven § 48). I tillegg kan viltfondet styrkes med andre kommunale bevilgninger.

Disponering av det kommunale viltfondet er kommunens ansvar, og det vil også være naturlig å behandle prinsippene for dette i kommunens ordinære budsjettprosess. Det kommunale viltfondet skal benyttes til vilttiltak i kommunen. Bruken av midlene er ikke avgrenset til kun å gjelde hjortevilt. Ordningen skal komme viltet til gode, og sikre tilbakeføring til brukerne og jaktrettshaverne gjennom samfinansiering av prosjekter, tilskudd til jaktrettshavernes driftsplanarbeid, forebyggende tiltak mot hjorteviltskader og andre lokale vilttiltak samt opplæringsvirksomhet. Kommunen kan ikke benytte fondsmidler til å dekke faste administrasjonsutgifter. Dersom kommunen gjennomfører viltprosjekter i egen regi, f.eks. viltkartlegging, bestandsovervåking med mer, eller kjøper dataprogram og datatjenester, kan midler fra viltfondet nyttes til å dekke kommunens kostnader.

Vedtak om fordeling av viltfondets midler (svar på søknader) er enkeltvedtak og kan påklages. Da er kommunestyret klageinstans (Se ovenfor pkt.

1.1. og forvaltningsloven § 28 annet ledd).

2.2 Tilskudd fra fylkesmannen til vilttiltak

Rundskriv T-1/2001 fra Miljøverndepartementet: ”Tilskottsordninger for 2002” gir en samlet orientering om de statlige tilskuddsordningene innenfor Miljøverndepartementets områder: Naturforvaltning, kulturminnevern og forurensning. I dette rundskriv finnes felles søknadsskjema og oppfordring om samordnet saksbehandling for alle tilskuddsordninger. For viltformål skal søknadsskjema A benyttes. Rundskrivet inneholder konkret veiled-

ning for utfylling av søknadsskjemaer. Rundskriv og søknadsskjema er bygd opp slik at søkerne ikke behøver kunnskap om tilskuddsordningenes oppdeling i ulike budsjettkapitler og poster i statsbudsjettet.

Stortinget har ved flere anledninger forutsatt at ca. halvparten av refusjonene fra Viltfondet skal gå til lokale vilttiltak. Lokal bruk av fondsmidlene skal sikre et nært samarbeid mellom kommuner, jaktrettshavere, bruker- og interesseorganisasjoner, og gjøres gjennom to tilskuddsordninger;

1. Tilskudd til kommunale vilttiltak (Statsbudsjettet kap. 1425 post 61)
2. Tilskudd til lokale vilttiltak (Statsbudsjettet kap. 1425 post 71)

Søknader fra kommunene sendes fylkesmannen, og det gjelder for begge ordninger at søknader fra kommuner med dårlig inntjeningssevne til det kommunale viltfond skal prioriteres.

Nærmere opplysninger om ordningene finnes i rundskriv T-1/2001. (Internettadresse: <http://odin.dep.no/md/norsk/regelverk/rundskriv/022031-250003/index-dok000-b-n-a.html>)

3 Skadet vilt, fallvilt og lignende

3.1 Hjortevilt og bever

Skadet hjortevilt og bever som må avlives, og hjortevilt og bever som felles som skadedyr, er kommunenes eiendom. Kommunen skal rapportere irregulær avgang av hjortevilt til Statistisk Sentralbyrå. Fallvilt og lignende av andre arter er det statlige viltfonds eiendom. Kommunen skal sørge for å ta vare på skadet vilt, og vilt som felles som skadedyr, jf. viltloven § 48, siste ledd. For å følge opp dette, skal kommunen sørge for at hjortevilt som er skadet ved påkjørsel av motorkjøretøyer, under jakt, eller på annen måte, ettersøkes og om nødvendig avlives.

For påkjørsel av storvilt på jernbane gjelder avtale mellom Jernbaneverket og DN av 7. januar 2001. Denne avtalen er ensidig sagt opp av DN, men gjelder i oppsigelsestiden fram til og med 19. desember 2002.

Kommunen kan overlate administrasjon og arbeidsoppgaver i forbindelse med slikt vilt til andre. Fallviltarbeidet er en praktisk oppgave som egner seg godt å overlate til lokale organisasjoner som ettersøksringer, jegerforeninger, utmarkslag og lignende på avtalebasis. Avtalene må sikre at kommunens ansvar etter viltloven § 48 og bestemmelsene i Lov 20. desember 1974 om dyrevern blir ivaretatt. Kommunen, eller den som overlates oppgaven, har ansvar for kjøttkvalitet og/eller pris ved slik omsetning. Kjøtt som omsettes for offentlig konsum skal godkjennes av veterinærmyndighetene, jf. Forskrift 2. februar 1996 om frambud av viltkjøtt. Kjøtt som er godkjent og stemplet av kontrollveterinær, skal det beregnes halv merverdiavgift av da det er å anse som næringsmiddel (se Lov 19. juni 1969 om merverdiavgift, sist endret 21. desember 2000).

Dersom ikke annet er avtalt lokalt, dekker kommunen utgiftene ved ettersøk og/eller ivaretagelse av skadet vilt og fallvilt. Det er lagt til grunn at denne ordningen ikke skal medføre unødig bruk av ressurser til ettersøk og avliving av dyr som åpenbart vil bli friske igjen. Kommuner som dekker slike utgifter over det kommunale viltfondet bør også inntektsføre inntekter på viltfondet fra fallvilt, skadet vilt og vilt som er felt som skadegjørende.

3.2 Andre arter

Fallviltarbeid er en kommunal oppgave, også når det gjelder andre arter enn hjortevilt og bever, jf. viltloven § 48, siste ledd, hvilket også inkluderer utgiftsdekning. Andre arter eller verdien av disse tilfaller det statlige viltfondet. Viltfondet hevder ikke eiendomsretten til alle arter, jf. Rundskriv 3/92 og tilhørende liste over arter som fritt kan beholdes. (Ny forskrift er under utarbeiding.)

3.3 Dødt vilt - drikkevannskilder

Kommunen som viltorgan har ingen generell plikt til å ta hånd om, grave ned eller fjerne dødt vilt. Dersom dødt vilt ligger slik til at det påvirker drikkevann og medfører helserisiko, kan kommunen gi den ansvarlige pålegg om å fjerne kadaveret, jfr. Lov 19. november 1982 om helsetjenesten i kommunene, kap. 4a - Miljørettet helsevern, § 4a-8. Vi viser også til Forskrift 1. januar 1995 om vannforsyning og drikkevann m.m. Ansvarlig i denne sammenheng vil være grunneier, vannverkseier eller den som med forsett har bidratt til det døde viltets plassering. Tilsvarende kan det være naturlig at kommunen sørger for at dødt vilt blir fjernet dersom det ligger slik til at det er til betydelig sjenanse for bosatte i umiddelbar nærhet eller i mye beferdede områder. Dette må regnes som renovasjonsarbeid. Kommunene kan ikke benytte midler fra det kommunale viltfondet til å dekke slike utgifter, dette regnes ikke som "vilttiltak".

Eventuell fjerning av dødt vilt som ligger på vei er veimyndighetenes ansvar. Normalt gjelder veimyndighetenes ansvar tre meter utenfor hvitstripen med unntak for nybygde veier hvor grensen går en meter fra skjæringstopp eller en meter fra fyllingsfot. I forhold til hjortevilt og bever må imidlertid kommunene bruke skjønn for å avgjøre om det må rykkes ut for å ivareta det som kan ha verdi.

3.4. Akutt forurensning /oljeforurensning

Ved akutt forurensning har den som er ansvarlig for ulykken plikt til å iverksette oppryddingstiltak. Dersom den ansvarlige ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak, skal vedkommende kommune søke å bekjempe ulykken. Kommunen skal om nødvendig varsle statlig forurensningsmyndighet som yter nødvendig bistand (forurensningsloven § 46). Kommunen har også bistandsplikt overfor andre kommuner og statlig myndighet (forurensningsloven § 47). Kommuner som har hatt vesentlige utgifter til bekjempelse av akutt forurensning kan få vederlag av staten etter nærmere bestemmelser fastsatt av forurensningsmyndigheten (forurensningsloven § 75). Det henvises til interkommunale planer mot akutt forurensning.

4 Jegerprøven

Ansvar for gjennomføring av jegerprøvens teoretiske eksamen er delegert til kommunene, og utgiftene til dette dekkes av staten. Dette er eneste ordning i forbindelse med vilt- og jaktforvaltning der kommunene får refundert utgifter fra staten (Direktoratet for naturforvaltning via fylkesmennene).

Kommunen kan ikke overlate denne oppgaven til andre instanser og refusjonskravet skal være godkjent av den stedlige revisjonen. Utgiftene refunderes etter faktisk forbruk uten budsjetteramme. De angitte satser for godtgjørelser er bindende for kommunen (se nedenfor). Refusjonskrav sendes fylkesmannen innen 15. januar hvert år.

Stortinget har bestemt at jegerprøven skal være selvfinansierende. Dette innebærer at jegerprøvekandidatene skal betale alle utgifter både sentralt og ute i distriktene gjennom gebyr. Da det her oftest dreier seg om ungdom med liten betalingssevne søker det offentlige å få til et enkelt og rimeligst mulig opplegg både for den enkelte kandidat og det offentlige. Vi ber derfor kommunen ha dette for øye når de skal gjennomføre teoretisk eksamen.

De utgifter som skal belastes jegerprøven er:

- Godtgjørelse til den som på kommunens vegne administrerer jegerprøvens teoretiske eksamen. Godtgjørelsen gis etter statens lønnsregulativ, lønnstabell C for 37,5 timers normaluke lønnstrinn 29.
- Lønn til eksamenskontrollør utbetales pr avviklet eksamen og godtgjøres tilsvarende lønn for 2 timer etter statens lønnsregulativ, lønnstabell C for 37,5 timers normaluke lønnstrinn 29.
- Reiseutgifter for kontrollører etter statens reiseregulativ.
- Leie av eksamenslokaler.
- Eksamensmateriell.
- Kontrollørens telefon og portoutgifter.

Kommunens oppgaver vedrørende jegerprøven er nedfelt i ”*Instruks om innhold og gjennomføring av jegerprøven*” (ferdigstilles i mai 2002).

Direktoratet for
naturforvaltning

7485 Trondheim Telefon: 73 58 05 00 Telefaks: 73 58 05 01 www.dirnat.no